

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

รายวิชา ส32103 ประวัติศาสตร์สากล

ภาคเรียนที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 อารยธรรมของโลกยุคโบราณ

เวลา 12 ชั่วโมง

แผนการเรียนรู้ที่ 17 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างอารยธรรม

เวลา 1 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

ส 4.2 เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในด้านความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญและสามารถ วิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

2. ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดระหว่างทาง

ส 4.2 ม.4-6/1 วิเคราะห์อิทธิพลของอารยธรรมโบราณ และการติดต่อระหว่างโลกตะวันออกกับโลกตะวันตกที่มีผลต่อพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงของโลก

ตัวชี้วัดปลายทาง

ส 4.2 ม.4-6/2 วิเคราะห์เหตุการณ์สำคัญต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองเข้าสู่โลกสมัยปัจจุบัน

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายความหมายและลักษณะของปฏิสัมพันธ์ระหว่างอารยธรรมตะวันตกและตะวันออกได้
2. วิเคราะห์ตัวอย่างการถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนทางอารยธรรมจากหลักฐานหรือสถานการณ์ที่กำหนดได้
3. เห็นคุณค่าของความหลากหลายทางวัฒนธรรม และตระหนักถึงความสำคัญของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสังคม

4. สาระสำคัญ / ความคิดรวบยอด

อารยธรรมตะวันตกและตะวันออกมีพัฒนาการที่แตกต่างกันตามสภาพภูมิศาสตร์ สังคม เศรษฐกิจ การเมือง และความเชื่อ แต่ทั้งสองอารยธรรมมิได้พัฒนาแยกขาดจากกัน หากมีการติดต่อแลกเปลี่ยนกันผ่านการค้า การเดินทาง การสงคราม การเผยแผ่ศาสนา และการถ่ายทอดองค์ความรู้ ส่งผลให้เกิดการแลกเปลี่ยนทางด้านวิทยาการ ศิลปวัฒนธรรม ศาสนา ภาษา เทคโนโลยี และแนวคิด ซึ่งมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกมาจนถึงปัจจุบัน

5. สาระการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้แกนกลาง

อารยธรรมของโลกยุคโบราณ ได้แก่

- อารยธรรมลุ่มแม่น้ำไทกริส-ยูเฟรทีส ไนล์ หวางเหอ สินธุ และอารยธรรมกรีก โรมัน
- สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น**

-

6. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

ความสามารถในการคิด

- ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
- ทักษะการคิดวิเคราะห์

ความสามารถในการแก้ปัญหา

ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

- กระบวนการทำงานกลุ่ม

7. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้
3. มุ่งมั่นในการทำงาน

8. กิจกรรมการเรียนรู้

(วิธีสอนโดยเน้นกระบวนการ : GPAS 5 Steps)

ขั้นที่ 1 GPAS: Gathering – รวบรวมข้อมูล (เวลา 5 นาที)

1. ครูนำภาพ/สิ่งของ เช่น เข็มทิศ กระจาด ดินปืน เส้นทางสายไหม อาหาร หรือสถาปัตยกรรม มาให้นักเรียนดู
 2. ครูตั้งคำถามกระตุ้นความคิด
 - “สิ่งเหล่านี้เกี่ยวข้องกับอารยธรรมตะวันตกหรือตะวันออก?”
 - “ถ้าเป็นสิ่งประดิษฐ์จากอีกซีกโลก แล้วเดินทางมาถึงเราได้อย่างไร?”
- ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ

ขั้นที่ 2 GPAS: Processing – จัดกระทำข้อมูล (เวลา 10 นาที)

3. ครูอธิบายความรู้เกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างอารยธรรมตะวันตกและตะวันออก โดยใช้ PowerPoint/Infographic เน้นประเด็นสำคัญ ตะวันออก → ตะวันตก
 - กระจาด
 - เข็มทิศ
 - ดินปืน
 - ความรู้ด้านคณิตศาสตร์และดาราศาสตร์
 - สินค้าและวัฒนธรรมจากเอเชีย

ตะวันตก → ตะวันออก

- แนวคิดทางการเมือง
- วิทยาศาสตร์สมัยใหม่
- เทคโนโลยี
- ระบบการศึกษา
- แนวคิดด้านเศรษฐกิจและการปกครอง

ครูย้ำว่า การแลกเปลี่ยนมิได้เป็นการถ่ายทอดเพียงทิศทางเดียว แต่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและซับซ้อน

ขั้นที่ 3 GPAS: Applying 1 – ประยุกต์ใช้ (เวลา 15 นาที)

4. แบ่งนักเรียนเป็น กลุ่มละ 4–5 คน แจก “บัตรปฏิสัมพันธ์ทางอารยธรรม” ให้แต่ละกลุ่ม เช่น
- เส้นทางสายไหม
 - เชื้อมพิษ
 - ดินปืน
 - กระดาษ
 - ศาสนาอิสลาม
 - การแพทย์
 - สถาปัตยกรรม
 - การค้าเครื่องเทศ
 - การเดินเรือ
 - แนวคิดทางวิทยาศาสตร์

ให้นักเรียนวิเคราะห์ตามหัวข้อ

ประเด็น	คำตอบ
สิ่งที่ศึกษา	
มีต้นกำเนิด/พัฒนาที่ใด	
เดินทางหรือถ่ายทอด	
อย่างไร	
มีการแลกเปลี่ยนกับอารย	
ธรรมใด	
เกิดผลกระทบอย่างไร	

5. จากนั้นจัดทำเป็น “แผนผังการเดินทางของอารยธรรม”

ขั้นที่ 4 GPAS: Applying 2 – ประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ (เวลา 10 นาที)

6. ครูตั้งสถานการณ์ “หากในอดีตไม่มีการติดต่อระหว่างโลกตะวันตกและตะวันออก โลกในปัจจุบันจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร?” ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปราย และเขียนคำตอบ 3 ประเด็น

ตัวอย่าง

- เทคโนโลยีอาจพัฒนาช้าลง
- อาหารและวัฒนธรรมอาจมีความแตกต่างจากปัจจุบัน
- ความรู้ทางวิทยาศาสตร์อาจไม่ได้แพร่กระจายอย่างรวดเร็ว

7. ให้ตัวแทนกลุ่มนำเสนอ กลุ่มละประมาณ 1 นาที

ขั้นที่ 5 GPAS: Sharing – สื่อสารและนำเสนอ (เวลา 5 นาที)

8. ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลการวิเคราะห์ ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายว่า “ปฏิสัมพันธ์ระหว่างอารยธรรมทำให้โลกเปลี่ยนแปลงอย่างไร?”

9. ครูสรุปแนวคิดสำคัญว่า

การติดต่อ → การแลกเปลี่ยน → การผสมผสาน → การเปลี่ยนแปลง → อารยธรรมโลก

ขั้นที่ 6 GPAS: Applying 3 – สร้างคุณค่าเพื่อสังคม (เวลา 5 นาที)

10. ให้นักเรียนทำ Exit Ticket ตอบคำถาม 2 ข้อ

1. สิ่งหนึ่งที่ฉันได้เรียนรู้เกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างตะวันตกและตะวันออก คือ

.....

2. ตัวอย่างการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมที่ฉันพบเห็นในชีวิตประจำวัน คือ

.....

9. การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตอบคำถาม/อภิปราย	คำถามในชั้นเรียน	ผ่าน 70%
วิเคราะห์บัตรข้อมูล	ใบกิจกรรม	ผ่าน 70%
นำเสนอผลงาน	แบบประเมินการนำเสนอ	ระดับ 2 ขึ้นไป
สังเกตการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรม	ระดับ 2 ขึ้นไป
Exit Ticket	แบบบันทึกท้ายคาบ	ผ่านเกณฑ์

10. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้

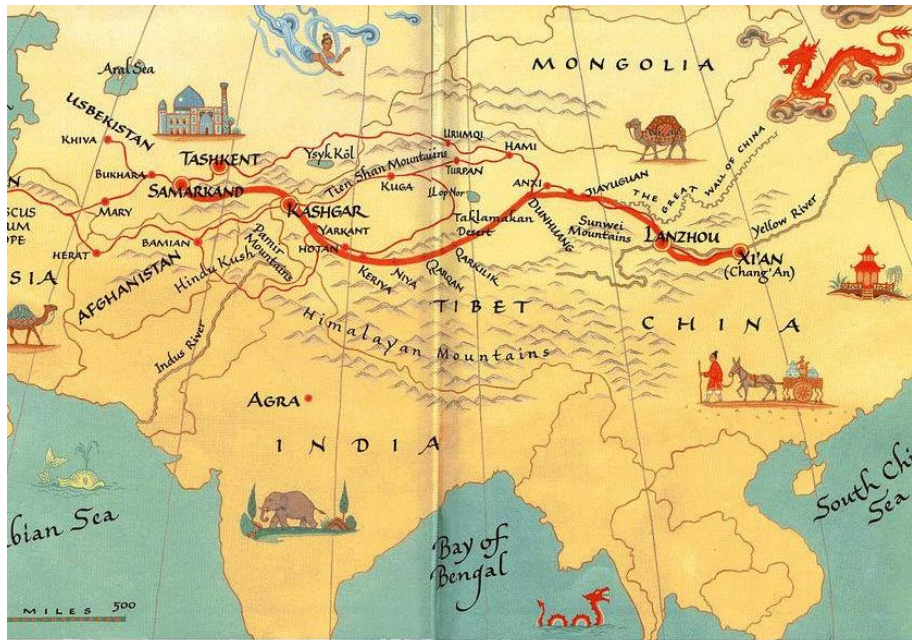
1. หนังสือเรียน ประวัติศาสตร์สากล ม.4-ม.6
2. ภาพสิ่งประดิษฐ์และวัฒนธรรม
3. บัตรปฏิสัมพันธ์ทางอารยธรรม

4. ใบกิจกรรม “เส้นทางการเดินทางของอารยธรรม”

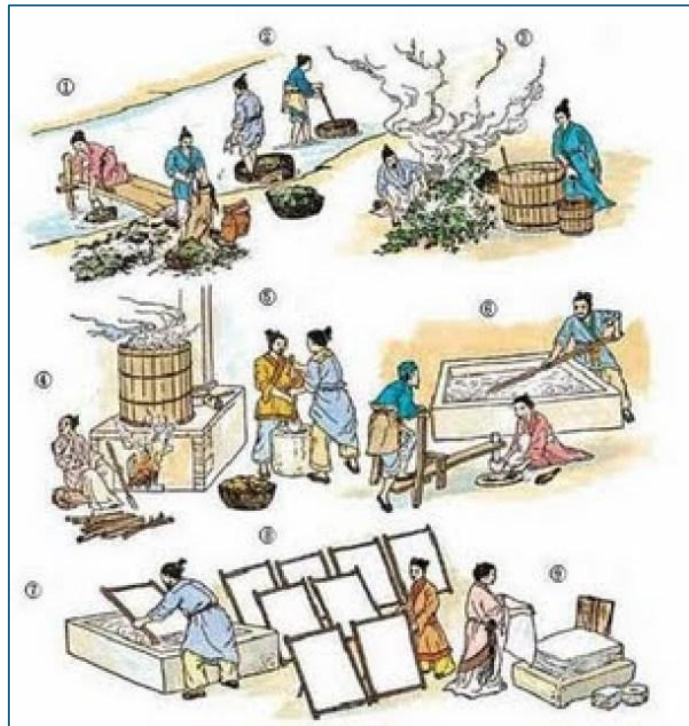
แหล่งการเรียนรู้

1. ห้างสมุด หรือห้องสมุดประชาชน
2. ห้องเทคโนโลยีสารสนเทศ

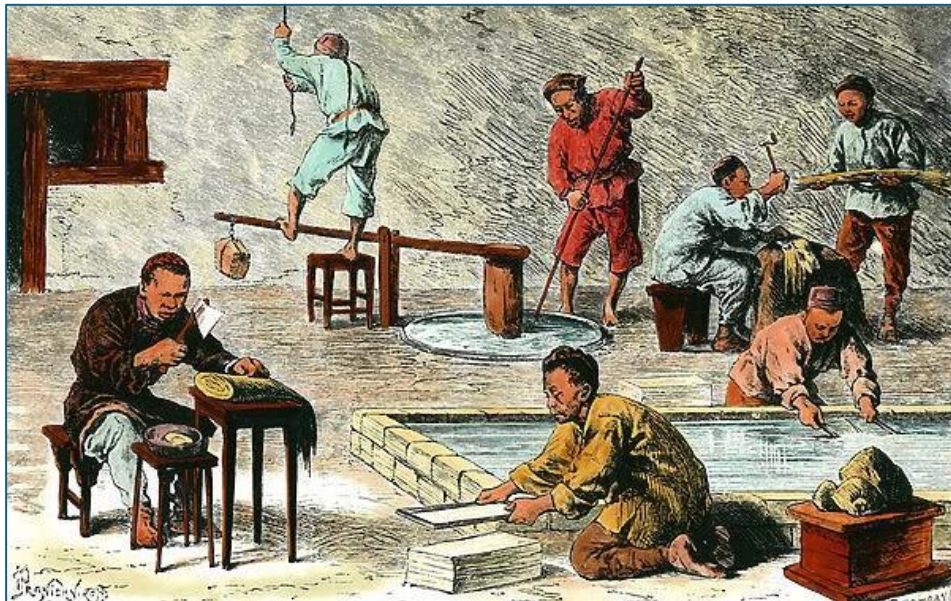
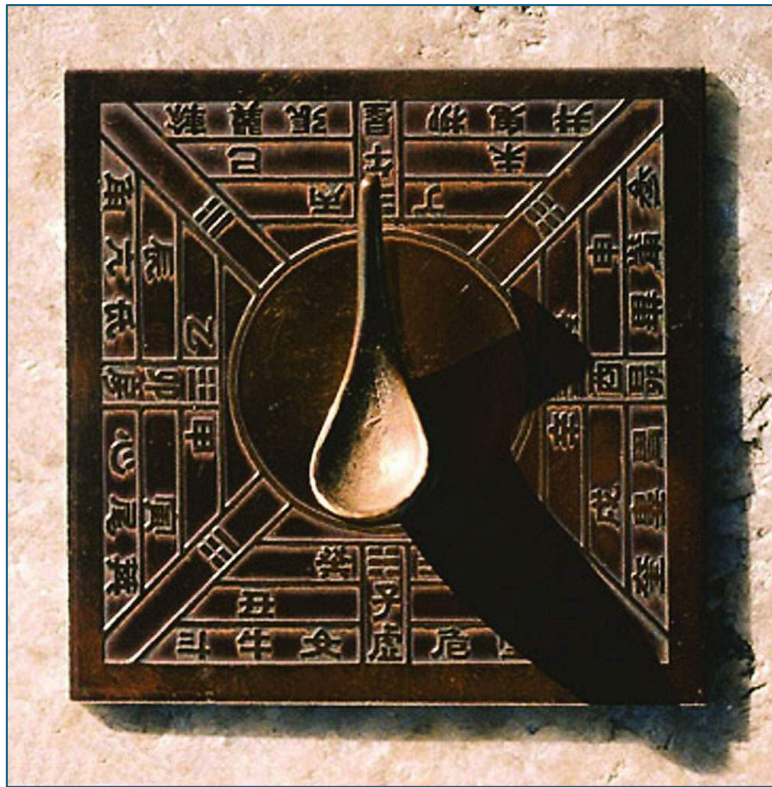
ภาพสิ่งประดิษฐ์และวัฒนธรรม

ภาพสิ่งประดิษฐ์และวัฒนธรรม

ภาพสิ่งประดิษฐ์และวัฒนธรรม

ภาพสิ่งประดิษฐ์และวัฒนธรรม

กิจกรรม: ให้นักเรียนดูภาพแล้วตอบว่า

“สิ่งนี้เกี่ยวข้องกับการแลกเปลี่ยนระหว่างอารยธรรมอย่างไร?”

ใบกิจกรรม
“เส้นทางการเดินทางของอารยธรรม”

ชื่อ-สกุล ชั้น เลขที่

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือก 1 สิ่ง/องค์ความรู้/วัฒนธรรม จากบัตรปฏิสัมพันธ์ทางอารยธรรม แล้ววิเคราะห์เส้นทางการถ่ายทอดจากอารยธรรมหนึ่งไปสู่อีกอารยธรรมหนึ่ง

ตอนที่ 1 วิเคราะห์เส้นทาง

สิ่งที่เลือก:

1. แหล่งกำเนิด/ภูมิภาคที่เกี่ยวข้อง

.....

2. ช่องทางการติดต่อ

☐ การค้า

☐ การเดินทาง

☐ ศาสนา

☐ สงคราม

☐ การศึกษา/การถ่ายทอดความรู้

☐ อื่น ๆ

3. สิ่งที่ถูกถ่ายทอด

.....

4. อารยธรรม/สังคมที่รับไป

.....

5. การนำไปใช้หรือการพัฒนาต่อ

.....

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ผลกระทบการแลกเปลี่ยนครั้งนี้ส่งผลต่อสังคมอย่างไร?

ด้านความรู้/วิทยาการ

.....

ด้านเศรษฐกิจ

.....

ด้านสังคมและวัฒนธรรม

.....

ตอนที่ 3 คิดให้ลึกกว่าเดิม

“ถ้าการแลกเปลี่ยนสิ่งนี้ไม่เคยเกิดขึ้น โลกปัจจุบันอาจแตกต่างจากเดิมอย่างไร?”

.....

.....

.....

★ สรุปเป็นแผนผัง

ต้นกำเนิด

ช่องทางการติดต่อ

การถ่ายทอด

การรับและปรับใช้

ผลต่อโลก

ข้อสรุปของฉัน:

“ปฏิสัมพันธ์ระหว่างอารยธรรมทำให้.....

.....

.....

.....